

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
HUMAN RIGHTS AND EQUALITY INSTITUTION OF TÜRKİYE

**İNSAN HAKLARI VE
CEZA ADALET SİSTEMİ AÇISINDAN
CEZA İNFAZ KURUMLARININ
İZLENMESİ SEMPOZYUMU**
AÇILIŞ KONFERANSI

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İŞKENCENİN ÖNLENMESİ
ALT KOMİTESİ (SPT) BAŞKANI

SUZANNE JABBOUR

CHAIRPERSON OF THE UN
SUBCOMMITTEE ON THE
PREVENTION OF TORTURE

SUZANNE JABBOUR *

KEYNOTE CONFERENCE

Dear Participants,
Dear Speakers,
Ladies and Gentlemen,

I am very pleased to be with you today to introduce the Symposium on “Monitoring of Penitentiary Institutions in terms of Human Rights and Criminal Justice System”, and I thank you all warmly for your invitation.

I am here today as Chairperson of the UN Subcommittee on Prevention of Torture, or SPT; an institution which, at the international level, is notably tasked with the monitoring of places of detention in the State parties to the Optional Protocol to the Convention against Torture (OPCAT). Before coming back to the work of the SPT and the role of the NPMs it supports, I would like to focus shortly on the concept of prevention of torture.

Prohibition of torture is absolute, protection from torture is a basic human right of every person, and prevention of torture is an international legal obligation.

* Chairperson of the UN Subcommittee on the Prevention of Torture

Torture is prohibited under international and regional conventions as well as international soft law (among which the Universal Declaration of Human Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights, the Convention against Torture and its Optional Protocol, the Nelson Mandela Rules, the European Prison Rules, to name but a few).

Prevention of torture, a requirement under the Convention against Torture that Turkey ratified in 1988, is at the heart of the OPCAT, which establishes monitoring mechanisms to this purpose at both the international and national levels.

The concept of prevention of torture can be defined, overall, as all efforts undertaken at all levels to lower the risk of torture and ill-treatment occurring. This means preventing it from happening in the first place, by putting in place strict procedural safeguards from the first moment after the arrest and promoting human rights-conform investigation and detention practices. It also means preventing it from happening again, where it has already occurred, through the investigation and documentation of cases of torture and ill-treatment, prosecution and sanctions, reparation and redress; and, most importantly, by addressing systemic challenges that have led to these situations.

This preventive approach is multifaceted, interdisciplinary, and transversal. It relies as much on the broader context (respect of human rights and rule of law, socio-economic or political situation, and so on) than on the legal framework and related concrete practices; and it requires the cooperation of stakeholders at all levels.

Places of deprivation of liberty – be they prisons, police facilities, immigration detention centers, psychiatric and social care institutions – are places where the risk of torture and ill-treatment is at its highest. To best address it, it is essential that issues are properly identified. It is the main goal of monitoring.

Monitoring aims indeed at assessing contexts, conditions, and situations that have or can favor torture and ill-treatment; and addressing, together with the relevant stakeholders, the observed issues and shortcomings. What can and should be monitored are not only the detention conditions in places of deprivation of liberty but also the legal framework and safeguards surrounding deprivation of liberty, as well as their implementation in practice.

Preventive monitoring is undertaken at the international, regional, and national levels. All are part of an integrated approach, with mechanisms that

complement each other; the UN SPT and the NPMs, additionally to regional monitoring mechanisms such as for example the European Committee for the Prevention of Torture (CPT).

At the international level, the SPT is mandated by the OPCAT with supervising and accompanying its implementation in the now 91 State parties and 13 signatory States. It is the only human rights treaty body with a proactive visiting mandate. Its work is based on its own direct observations in the field – and not through reviews of reports submitted by States Parties. It looks not so much into allegations which already happened, but scrutinizes measures taken to prevent mistreatment of detained persons. Putting the priority on the treatment of allegations and complaints would weaken the 'preventive' dimension of its work. The SPT undertakes regular visits to State parties, visiting facilities such as prisons, police stations, immigration detention centers, social welfare institutions, or closed psychiatric hospitals. It further offers technical assistance to, and cooperation with, authorities and other stakeholders, especially national preventive mechanisms.

I would there like to highlight that the work of the SPT is complementary to all other bodies, including where they cover similar zones, such as with the CPT. Both institutions have the same purpose; but each one of them provides an added scope, focus, and perspective. State parties and NPMs should thus work towards implementing recommendations from both, as they can provide important insights for the elaboration of a roadmap towards the improvement of detention conditions and prevention of torture. The NPM of Poland, in that sense, recently published a report looking at the implementation of recommendations made by the SPT and the CPT. It is a good practice that I strongly encourage you to look into.

At the national level, the OPCAT requires State parties to designate a fully independent and adequately resourced national preventive mechanism (or NPM). Turkey ratified the OPCAT and established its NPM in 2011, under its national human rights institution.

The NPM is not just a relay of the SPT in a state party, but has a central role and an added value in itself. As for the CPT, it does not duplicate the work of the SPT, but rather complements it by being able to do activities on a much more regular basis and with the added knowledge of the specific context it is working in.

The NPM has to perform monitoring activities at the national level, notably through regular visits to places of deprivation of liberty. Those visits include meetings with all persons involved private interviews with people deprived of their liberty and their close ones, sessions with authorities and administrations, encounters with civil society organizations. The NPM shall furthermore have full access to medical files and administrative information. These visits aim to assess the situation and make recommendations to the state party addressing systemic issues and challenges.

The NPM also plays a central role in opening and maintaining a constructive dialogue with and between relevant authorities and stakeholders, regarding the implementation of the recommendations, the advocacy, or the capacity-building and technical assistance needed at different levels. This can also go through exchanging practices with other NPMs, especially in the region. This is an important part of capacity strengthening efforts. I thus strongly encourage your mechanism to establish contact with the 70 NPMs that have been designated at the global level, and especially the 38 European ones. Furthermore, as I mentioned earlier, it can bridge the national, regional and international levels, by following the respect of obligations and recommendations made by monitoring bodies at those different levels.

Finally, I would like to add the importance for your NPM to put in place a strong policy on reprisals, based on the SPT's own one. Prevention of torture is the main purpose of our institutions, but it must be done according to the principle of "do no harm". Monitoring cannot be done properly when there is a fear of reprisals, as it affects the trust put in the NPM and consequently the reliability of information; and, ultimately, the whole purpose of the process.

NPMs can take various forms; but, in all cases, they have to be fully independent, in law and practice. This concerns their establishment, the designation of their members, their budget, and their working methods amongst others. They furthermore need to be adequately resourced, to be allowed to fully implement their mandate and activities.

Through their mandate, status, and position, the NPMs are key actors of the prevention of torture and ill-treatment in places of deprivation of liberty and have to be recognized and known as such. This is why it is extremely important that their mandate and activities are clearly established, and that regular and clear communication exists with all other stakeholders. It is through this that

the NPMs can create platforms for dialogue and action that is needed to address issues related to detention conditions at all levels.

In summary, what I have presented here shows that prevention of torture is not a theoretical concept; it has a strict legal framework and very practical implications. It is a shared responsibility among all stakeholders – the NPM, official authorities (political, judicial, civil servants, etc.), CSOs, international and regional bodies, etc. – and requires dialog tel örgüler ve özgürlük ue and cooperation; especially since part of the preventive efforts has to go through changes in institutions and legislation.

All of you, in your respective positions, have a role to play in this. So I encourage you to further enhance your cooperation and collaboration, to get fully involved to improve all aspects of activities related to prevention of torture I just presented.

The SPT will continue supporting the NPM, authorities, and other stakeholders – all of you that are present here today – in your efforts for better independent monitoring, cooperation, and, ultimately, the prevention of torture and ill-treatment in places of deprivation of liberty in Turkey.

I wish you all interesting and fruitful exchanges today, and I look forward to seeing the outcome of those discussions.

Thank you.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
İŞKENCENİN ÖNLENMESİ
ALT KOMİTESİ (SPT) BAŞKANI

SUZANNE JABBOUR *

AÇILIŞ KONFERANSININ TÜRKÇE ÇEVİRİSİ*

Değerli Katılımcılar,
Değerli Konuşmacılar,
Bayanlar ve Baylar,

Ceza Adalet Sistemi Bağlamında Ceza İnfaz Kurumlarını İzleme Sempozyumunda bu gün sizlerle beraber olmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum; bu güzel davet için de hepinize ayrıca teşekkür ediyorum.

Bugün burada Birleşmiş Milletler İşkenceyi Önleme Alt Komitesi (SPT) başkanı olarak bulunuyorum; SPT, özellikle uluslararası düzeyde işkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokole (OPCAT) taraf olan ülkelerde alıkonulma yerlerini izlemekle görevlendirilmiş bir organdır. SPT'nin çalışmalarına ve SPT'nin NPM'lerin rolünü desteklemesi durumuna değinmeden önce kısaca işkencenin önlenmesi kavramı üzerinde durmak istiyorum.

İşkencenin yasaklanması mutlak, işkencenin önlenmesi ise herkes için temel bir insan hakkıdır bununla birlikte işkencenin yasaklanması uluslararası bir yasal yükümlülüktür.

* Bu gayriresmi çeviri İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı Salih Günay tarafından gerçekleştirilmiştir.

İşkence uluslararası ve bölgesel anlaşmalarla yasaklandığı gibi bağlayıcı olmayan uluslararası hukuk metinleri tarafından da yasaklamıştır. Bunlar içerisinde İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi, İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi ile Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol, Nelson Mandela Kuralları, Avrupa Cezaevi Kuralları da bulunmaktadır.

Türkiye'nin de 1988 yılında onayladığı İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi ile güvence altına alınan işkencenin önlenmesi olgusu, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde bu amaca yönelik olarak izleme mekanizmaları kuran OPCAT'ın temelini oluşturmaktadır.

İşkencenin önlenmesi kavramı genel olarak; "işkence ve kötü muamele riskini azaltmak için herhangi bir düzeyde ortaya konulan her türlü çaba" olarak tanımlanabilir. Bu durum, tutuklamadan sonraki ilk andan itibaren katı usuli güvenceler getirilerek ve insan haklarına uygun soruşturma ve gözaltı uygulamalarını teşvik ederek işkenceyi önlemek anlamına geldiği gibi işkence ve kötü muamele vakalarının soruşturulması ve belgelenmesi, kovuşturma ve yaptırımlar, tazminat ve tazmin yoluyla bu duruma yol açan sistematik zorluklara dikkat çekerek ihlallerin tekrar gerçekleşmesini engelleme anlamına da gelir.

Bu önleyici yaklaşım çok yönlü olmasının yanı sıra disiplinler arası çaprazlama bir durumu da ortaya koymaktadır. Bu yaklaşım yasal çerçeve ve ilgili somut uygulamalardan ziyade çok daha geniş bir bağlama (insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne, sosyo-ekonomik veya politik duruma vb.) dayanır ve bu yüzden bütün paydaşların iş birliğini gerektirir.

Özgürlükten mahrum bırakılma yerleri (cezaevleri, emniyet merkezleri, göçmen gözaltı merkezleri, psikiyatri merkezleri, sosyal bakım merkezleri) işkence ve kötü muamele riskinin en yüksek olduğu yerlerdir. Bununla en iyi şekilde mücadele etmek için sorunların doğru bir şekilde tespit edilmesi oldukça önemlidir. Dolayısıyla izleme görevinin en temel amacı bu durumu ortaya koymaktır.

Sorunların doğru bir şekilde tanımlanması izlemenin temel amacıdır. İzleme aynı zamanda işkence ve kötü muameleyi destekleyebilecek her durum ve koşulu engelleme ve gözlemlenen sorunları, ilgili paydaşlarla paylaşmak amacını taşımaktadır.

İzleme yalnızca özgürlükten mahrum bırakılma yerlerindeki tutulma koşullarını değil, aynı zamanda özgürlükten yoksun bırakılmaya ilişkin yasal çerçeve ve güvenceler ile bunların pratikteki uygulamalarını da kapsayabilir ve kapsalıdır. İzleme, uluslararası, bölgesel ve ulusal düzeylerde icra

edilmektedir. Bunların hepsi aslında birbirini tamamlayan mekanizmalar olarak entegre bir yaklaşımın birer parçalarıdır. Bu duruma uluslararası düzeyde Birleşmiş Milletler Kurulu SPT'yi, ulusal düzeyde NPM'leri, bölgesel düzeyde ise Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesini (CPT) örnek verebiliriz. SPT, OPCAT tarafından uluslararası düzeyde OPCAT'e taraf 91 ülkede ve 13 imzacı ülkede OPCAT'in uygulanmasını denetlenmekle yetkilendirilmiştir. SPT ayrıca, proaktif bir ziyaret yetkisine sahip tek insan hakları sözleşmesi organıdır. SPT'nin çalışmaları, Taraf Devletler tarafından sunulan raporların gözden geçirilmesiyle değil, SPT'nin bizzat sahada yaptığı doğrudan gözlemlere dayanmaktadır. SPT gerçekleşmiş iddialar yerine daha çok özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilere yönelik kötü muameleyi önlemek için alınan önlemlere odaklanmaktadır. Çünkü işkence ve kötü muamele iddialarına ve şikayetlerine öncelik verilmesi SPT'nin çalışmalarının 'önleyici' boyutunu zayıflatacaktır. SPT, taraf devletlerde hapishaneler, polis karakolları, göçmen gözetli merkezleri, sosyal yardım merkezleri veya kapalı psikiyatri hastaneleri gibi yerlere ziyaretler gerçekleştirilmektedir. SPT ayrıca NPM'ler başta olmak üzere ilgili makamlarla ve diğer paydaşlarla iş birliği yapmakta ve onlara teknik yardım sunmaktadır.

Burada şunu da belirtmem gerekir ki; SPT'nin çalışmaları diğer bütün mekanizmaların çalışma alanlarını kapsadığından tamamlayıcı bir nitelik taşımaktadır; örneğin CPT ile karşılaştırıldığında her iki kuruluş da aynı amaca hizmet etse de her bir kuruluştaki ilave kapsamlara, odak noktalarına ve bakış açılarına sahiptir. Dolayısı ile taraf devletler ve NPM'ler, tutulma koşullarının iyileştirilmesi ve işkencenin önlenmesi konusunda yol haritası hazırlarken kendileri için önemli bilgiler sağlayacak olan SPT'nin ve CPT'nin tavsiyelerini uygulamak için çalışmalıdırlar. Bu bağlamda baktığımızda Polonya Ulusal Önleme Mekanizması yakın zamanda SPT ve CPT'nin tavsiyelerinin uygulanmasını konu alan bir rapor hazırlamıştır. Bu aslında çok güzel bir uygulama örneğidir ve bu örnek uygulamayı sizlerin de yapmasını tavsiye ediyorum. Ulusal düzeyde OPCAT taraf devletlerden, kendi ülkelerinde tam bağımsız ve yeterli kaynağa sahip bir ulusal önleme mekanizması kurmalarını şart koşmaktadır. Türkiye, 2011 yılında OPCAT'i onaylamış, ardından da ulusal önleme mekanizmasını oluşturarak Ulusal İnsan Hakları Kurumunu ulusal önleme mekanizması olarak belirlemiştir. Ulusal önleme mekanizması, ulusal düzeyde SPT'nin tamamlayıcısı olmasının yanı sıra aynı zamanda merkezi bir rolü olan ve katma değer yaratan bir yapılanma olma özelliğine de sahiptir. CPT ise SPT'nin yaptığı çalışmaların tıpa tıp aynısını yapmasa da düzenli aralıklarla gerçekleştirdiği çalışmalar ve çalışma alanıyla ilgili sağladığı ilave bilgilerle SPT'yi tamamlayıcı bir rol üstlenmektedir.

Ulusal önleme mekanizması özellikle de kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler düzenleyerek ulusal çapta izleme çalışmaları yapmak zorundadır. Ulusal önleme mekanizmaları bu ziyaretlerde ilgili bütün kişilerle görüşmeler yapmalıdır (Özellikle özgürlüğünden mahrum bırakılanlarla özel görüşmeler yapmalı ve onların yakınlarıyla görüşmelidir ayrıca idareyle, sivil toplum örgütleriyle ve sağlık birimleriyle de görüşmeler yapılmalıdır). Ulusal önleme mekanizması kişilerin sağlık dosyalarına ve idareyle ilgili bilgilere ulaşma yetkisine sahiptir. Ulusal önleme mekanizması bu ziyaretlerle söz konusu merkezlerdeki durumu değerlendirerek sistematik sorunlara ve zorluklara ilişkin taraf devletlere tavsiyeler vermeyi amaçlamaktadır.

Ulusal önleme mekanizması; tavsiyelerin uygulanması, aktif hukuki destek, farklı düzeylerde ihtiyaç duyulan kapasite geliştirme ve teknik yardım konularıyla ilgili olarak ilgili kişiler ve paydaşlar arasında bir diyalog süreci başlatma ve bu diyalogu devam ettirme konusunda merkezi bir rol oynamaktadır. Bu durum bölgedeki diğer ulusal önleme mekanizmalarıyla karşılıklı tecrübe paylaşımı yaparak da gerçekleştirilebilir. Karşılıklı tecrübe paylaşımı, özellikle de kapasite güçlendirme çalışmalarının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Dolayısıyla Kurumunuzun dünya çapında faaliyet gösteren 70 tane ulusal önleme mekanizmasıyla ve özellikle de Avrupa bölgesinde faaliyet gösteren 38 tane ulusal önleme mekanizmasıyla ilişkiler geliştirmesi konusunda çağrıda bulunuyorum.

Daha öncede belirttiğim üzere çeşitli düzeylerdeki izleme mekanizmaları tarafından yapılan tavsiyelere ve ortaya konulan gerekliliklere uyulması durumunda hem ulusal, hem bölgesel hem de uluslararası düzeyde bir köprü inşa edilebilir.

Son olarak ulusal önleme mekanizması olarak sizlerin, misilleme konusuyla ilgili SPT'nin bu konudaki politikasını temel alarak güçlü bir politika oluşturmanızın önemini vurgulamak isterim. Her ne kadar işkencenin önlenmesi kurumlarımızın temel amacı olsa da bunu "zarar vermeme" ilkesi uyarınca icra etmemiz gerekmektedir. Ziyaret edilen yerlerde kişilere yönelik misillemenin varlığı durumunda ulusal önleme mekanizmasının izleme görevi düzenli bir şekilde yapılamaz; çünkü misilleme NPM'e duyulan güveni dolayısıyla bu süreçte elde edilen bilgiyi ve sonuç olarak da bütün süreci etkileyecektir.

Ulusal önleme mekanizmaları çeşitli şekillerde oluşturulabilirler ancak asıl önemli olan yaptıkları işlerde tamamen bağımsız olmaları ve kanunun bu bağımsızlığı onlara sağlamasıdır. Bu konuda özellikle ulusal önleme mekanizmalarının kuruluşları, üyelerinin atanması, bütçeleri, çalışma metotları,

görevlerini yerine getirirken herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmamaları oldukça önemlidir. Ulusal önleme mekanizmaları, sahip oldukları yetkilerle ve pozisyonlarıyla alıkonulma merkezlerindeki işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konusunda kilit aktörlerdir ve bu şekilde kabul edilmeleri gerekir. Bu yüzden ki ulusal önleme mekanizmalarının yetkilerinin ve faaliyetlerinin açık bir şekilde tanımlanması ile NPM'lerin diğer tüm paydaşlarla düzenli ve açık ilişkilerinin varlığı son derece önemlidir. Bu sayede NPM'ler, bütün düzeylerdeki tutulma koşullarına ilişkin hususları ele almak için ihtiyaç duyulan diyalog ve eylem platformları oluşturabilirler.

Özetle, sunumumdan da anlaşılacağı üzere işkencenin önlenmesi teorik bir kavram değildir; aksine işkencenin önlenmesi katı bir yasal çerçeve ve pratik sonuçlar barındırmaktadır. İşkencenin önlenmesinde, bütün paydaşların (ulusal önleme mekanizmaları, resmi kurumlar – bunlar içerisinde siyasi kurumlar, yargı mercileri, memurlar- sivil toplum kuruluşları, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar) ortak sorumluluğu olduğu gibi; bu paydaşların kendi aralarında diyalog ve iş birliğini geliştirmesini de gerektirmektedir. Özellikle de önleyici çabaların bir kısmı kurumlarda ve mevzuatta değişiklik yapılmasını ön gördüğünde.

Hepinizin, kendi pozisyonu itibarıyla bu süreçte oynayacağı bir rolü vardır. Dolayısıyla işkencenin önlenmesi olgusuyla ilgili olarak biraz önce belirttiğim faaliyetleri bütün yönleriyle geliştirmek ve bu sürece etkin katılımı sağlamak için sizleri işbirliğinizi ve ortaklığınızı daha da derinleştirmenizi teşvik ediyorum. SPT, NPM'lerin, yetkili kurum ve kuruluşların, ilgili paydaşların (bugün burada olan herkesin) daha bağımsız bir izleme yapma ve iş birliğini geliştirme konusundaki çabaları ile en nihayetinde Türkiye'deki özgürlüğünden mahrum bırakılma yerlerinde işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konusundaki gayretlerini desteklemeye devam edecektir.

Hepinize verimli ve ilgi çekici deneyimlerin paylaşıldığı bir tartışma platformu diliyor; bu tartışmanın sonuçlarını merakla bekliyor olacağım.

Teşekkürler.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

www.tihek.gov.tr

[f /tihekkurumsal](#) [t /tihek_kurumsal](#) [i /tihekkurumsal](#) [y /tihekkurumsal](#)

Yüksel Cad. No: 23 06650 Kızılay / ANKARA • Tel: 0 312 422 78 00